

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-09-19 Nr. 429-217
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) atstovo Y. Y. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Draudikas ir pareiškėja Gyventojų turto draudimo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė gyventojų turto draudimo sutartį (toliau – Sutartis), kuria apdrausti pastatai (gyvenamasis namas², garažas³, ūkinis pastatas⁴), esantys adresu: (*duomenys neskelbiami*), draudimo laikotarpis – nuo 2024 m. gegužės 14 d. iki 2025 m. gegužės 13 d.

2024 m. gruodžio 7 d. pareiškėjos atstovas draudiką informavo apie kilusią žalą: „Kilus vėjui buvo sulaužytas ūkinis pastatas. Įgriuvo stogas. Išpūstos namo sienos. Ne iškart pastebėjome, kadangi minėtame kaime kelias savaites nebuvome“ (toliau – Įvykis).

Draudiko pasitelktas UAB „Smart claims“ ekspertas atliko ūkinio pastato apžiūrą ir nustatė, kad Įvykis kilo dėl nusidėvėjimo bei netinkamo pastato įrengimo. Remdamasis ekspertų išvadomis bei įvertinęs kitus surinktus duomenis, draudikas pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

Nesutikdama su draudiko sprendimu, pareiškėja nurodė, kad pastatas sugriuvo dėl stipraus vėjo. Draudikui pretenzijos netenkinus, tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas prašė Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad ūkinis pastatas buvo draudžiamas ne vienus metus (nuo 2019 m.). Atstovo teigimu, kasmet, atnaujinant draudimo apsaugą, draudikui buvo siunčiamos nuotraukos, patvirtinančios, kad pastatas nuolat prižiūrimas ir tvarkomas („pakeistas stogas, sienos, pamatai“).

Pareiškėjos atstovas paaiškino, kad Įvykis buvo pastebėtas 2024 m. gruodžio 6 d., pareiškėjai po tam tikro laiko apsilankius sodyboje. Atstovo teigimu, Įvykis kilo dėl gamtinės jėgos – vėjo – poveikio. Nors draudikas teigė, kad aktualiu laikotarpiu vėjo greitis buvo mažesnis negu būtinas audrai konstatuoti, neaišku, kaip padaryta tokia išvada, nes tikslus Įvykio laikas nebuvo nustatytas.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime draudikas nurodė su pareiškėjos atstovo reikalavimu nesutinkantis ir prašė jį atmesti. Draudikas pateikė paaiškinimus bei įrodymus, pasisakydamas dėl pareiškėjos atstovo nurodytų aplinkybių.

Draudiko teigimu, jo atlikto tyrimo metu nebuvo nustatyta, kad Įvykį sukėlė staigus ir netikėtas įvykis, kuris pagal Sutartį laikytinas draudžiamuoju įvykiu, be to, Įvykis atitiko nedraudžiamųjų įvykių sąlygas (Įvykis kilo dėl pastato nusidėvėjimo).

Draudikas nurodė, kad ūkinį pastatą pareiškėja draudžia draudiko bendrovėje nuo 2019 m. Nors pareiškėjos atstovas teigė, kad ūkinis pastatas kasmet buvo atnaujinamas, taisomas, draudikui atnaujinto ūkinio pastato nuotraukos teikiamos nebuvo. Paskutinį kartą draudikui ūkinio pastato nuotraukos buvo teiktos 2022 m. Po Įvykio atlikta apžiūra patvirtino, kad ūkinis pastatas yra nusidėvėjęs, jo remonto, atnaujinimo požymių nenustatyta.

¹ Redakcija, galiojanti nuo 2023 m. vasario 1 d.

² Statybos metai – 2019 m.

³ Statybos metai – 2020 m.

⁴ Statybos metai – 1950 m.

Draudikas nurodė, kad nors Taisyklių redakcija nuo 2019 m. keitėsi, šiuo atveju aktuali Taisyklių nuostata nesikeitė: pastatų draudimo atveju, įvykus įvykiui, draudimo išmoka nemokama turto, sugadinto ar sunaikinto dėl natūralių procesų (korozija, puvimas, pelėsis, drėgmės poveikis / kondensatas, natūralus nusidėvėjimas ir pan.), laipsniško ar tęstinio turto savybių pablogėjimo arba praradimo (pavyzdžiui, temperatūros, dujų, garų, drėgmės, nuosėdų (dulkių, suodžių, kalkių), dūmų, oro užterštumo poveikio⁵. Taigi, pastato griuvimą dėl nusidėvėjimo draudikas visą laiką, kiek trunka draudimo santykiai su pareiškėja, vertino kaip nedraudžiamą įvykį.

Kartu draudikas pažymėjo, kad nors draudimo apsauga neapima nusidėvėjimo rizikos, tačiau ūkinis pastatas yra apsaugotas nuo Sutartyje numatytų rizikų, tokių kaip gaisras, potvynis, audra, kruša, transporto priemonės atsitrengimas ir pan.

Draudikas pažymėjo, kad, siekdamas visapusiškai įvertinti pareiškėjos nurodomas aplinkybes, kad įvykį sukėlė vėjas, vertino meteorologinius duomenis, atsižvelgdamas į informaciją, kad įvykis kilo tuo metu, kai pareiškėja kelias savaites buvo išvykusi iš apdraustos sodybos, o grįžusi pastebėjo kilusią žalą.

Draudikas vadovavosi Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – Hidrometeorologijos tarnyba) viešai teikiama informacija apie Varėnos automatinėje meteorologijos stotyje⁶ (apie 40 km nuo ūkinio pastato buvimo vietos) nuo 2024 m. lapkričio 22 d. iki 2024 m. gruodžio 6 d. fiksuotas meteorologines sąlygas. Iš pateiktos informacijos matyti, kad fiksuotas didžiausias vėjo greitis siekė 10 m/s. Pagal Taisykles, pagrindiniu draudimo variantu apdraustiems pastatams padaryti nuostoliai dėl audros yra atlyginami, kai vėjo greitis yra didesnis nei 18 m/s. Šiuo atveju įvykio vietoje aktuali laikotarpiu tokio vėjo greičio fiksuota nebuvo.

Be to, remiantis įvykio vietos apžiūros duomenimis, be poveikio ūkiniam pastatui, jokia kita, net minimali žala kitiems pastatams, statiniams ar augmenijai padaryta nebuvo, todėl nėra pagrindo įtarti įvykio vietoje siautus stipriam vėjui aktuali laikotarpiu.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar draudikas pagrįstai ir tinkamai taikė Sutarties sąlygas, vertindamas su įvykiu susijusias aplinkybes ir priimdamas pareiškėjos atstovo ginčijamą sprendimą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams.

Šalių sudaryta Sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos

⁵ Galiojančios redakcijos Taisyklių 8.2.5 papunktis ir 2019 m. lapkričio 14 d. redakcijos Taisyklių 7.2.5 papunktis.

⁶ Draudiko teigimu, artimiausia nuo įvykio vietos hidrometeorologinė stotis yra Druskininkų automatinė meteorologinė stotis (apie 10 km nuo ūkinio pastato buvimo vietos), tačiau, draudikui kreipusis į Hidrometeorologijos tarnybą, buvo gauta informacija, jog ši stotis vėjo greičio nematuoja.

kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose⁷. Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį⁸. Draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁹.

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.

Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjo įvykio atveju¹⁰. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką¹¹.

Ginčui aktualiame draudimo liudijime nurodoma, kad ūkinis pastatas draudžiamas draudimo variantu „Pagrindinis“, likutine verte, nurodomi statybos pabaigos metai – 1950 m.

Kaip matyti, pareiškėjos atstovas teigia, kad įvykis kilo dėl draudžiamos rizikos - stipraus vėjo – poveikio. Draudiko teigimu, atlikto tyrimo metu nebuvo nustatyta, kad įvykį sukėlė audra ar kitas staigus bei netikėtas įvykis, kuris pagal Sutartį laikytinas draudžiamuoju įvykiu, be to, įvykis atitiko nedraudžiamųjų įvykių sąlygas (kilo dėl pastato nusidėvėjimo).

Taisyklių 1.2 papunktyje nurodoma: „Draudimo apsauga taikoma tik nuo staigių ir netikėtų įvykių, atsiradusių draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu. Žemiau Taisyklių 1 skyriaus lentelėse pateikiami draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių aprašymai, atvejai, kai draudimo išmokos sumažinamos ar neišmokamos, bei kitos sąlygos.“

Taisyklių lentelės Nr. 1 (toliau – Lentelė Nr. 1) 5.1 papunktyje nurodoma, kad audros rizika draudžiama, taikant visus draudimo variantus (minimalų, pagrindinį ir išplėstinį): „Apsidraudus Minimaliu, Pagrindiniu draudimo variantu, atlyginsime nuostolius dėl audros, kai vėjo greitis didesnis nei 18 m/s. Apsidraudus Išplėstiniu draudimo variantu, vėjo greičio apribojimai netaikomi. Nuostoliai neatlyginami pastatams, kurių konstrukcijos nusidėvėjusios, pavyzdžiui, paveiktos puvinio, nesandarios, ištrupėjusios, įtrūkusios, skilusios, t. y. dėl nusidėvėjimo netekusios laikomosios galios ir atsparumo gamtinių jėgų poveikiui.“

Taisyklių 8.2 papunktyje, kuriame pateikiami bendrieji nedraudžiamieji įvykiai, nustatyta, kad pastatų ir jame esančio turto draudimo atveju, įvykus įvykiui, draudimo išmoka nemokama dėl: statybos klaidų ir broko (8.2.2.3 papunktis); statinio ar jo dalių nuosėdžio, poslinkio, įtrūkimo, skilimo, sugriuvimo, deformacijos, šlaito erozijos, natūralaus grunto nuosėdžio, kasybos darbų, vibracijos, užšalimo ir išalimo (Taisyklių 8.2.3 papunktis); turto nusidėvėjimo (8.2.4 papunktis); turto, sugadinto ar sunaikinto dėl natūralių procesų (korozija, puvimas, pelėsis, drėgmės poveikis / kondensatas, natūralus nusidėvėjimas ir pan.), laipsniško ar tęstinio turto savybių pablogėjimo arba praradimo (pavyzdžiui, temperatūros, dujų, garų, drėgmės, nuosėdų (dulkių, suodžių, kalkių), dūmų, oro užterštumo poveikio) (8.2.5 papunktis).

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, siekdamas ištirti ir įvertinti įvykio aplinkybes, draudikas kreipėsi į UAB „Smart claims“, bendrovės ekspertai atliko įvykio vietos apžiūrą. Žalos administravimo suvestinėje apžiūrą atlikęs ekspertas nurodė: „Apžiūros metu matosi, kad ūkinis pastatas senas, stogas irgi senas, neremontuotas, per vidurį stogo išverstas nuo namo balkių murlotas ir visas stogas nuvirtęs į priekinę pastato pusę. Stogo konstrukcijos nepažeistos,

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

¹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.

¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

išskyrus murlotą ir šiferio lapus. Taip pat matosi, kad nėra gegnių skersinių sutvirtinimų, dėl ko gegnės galėjo išsiskęsti."

Ūkinio pastato apžiūrą atlikusi UAB „Smart claims“ 2024 m. gruodžio 11 d. parengė Nuostolių priežasties nekilnojamam turtui vertinimą (toliau – Vertinimas), kuriame nurodoma: „Apžiūros metu nustatyta: objektas ūkio paskirties pastatas, sienų konstrukcija – mediniai rąstai, stogas medinio karkaso dengtas šiferio lakštais. Statinių statybos pabaigos metai 1950, t. y. amžius 74 metai. 4.1. Pastato bendras vaizdas¹²: <...> 5. Apžiūros metu fiksuota, kad statinių stogas ir sienos yra deformuotos, sienos pasislinkusios / pakrypusios. Medinio stogo karkaso ir sienų rąstų konstrukcijos su ženkliaus nusidėvėjimo požymiais. Statinio amžius 74 m., vadovaujantis UAB „Sistela“ Statinių vidutinės naudojimo normatyvais, medinių rąstų konstrukcijų pastatų vidutinis tarnavimo laikas sudaro ~50 metų, todėl fizinis nusidėvėjimas nagrinėjamiems pastatams vertintinas > 70 %. 5.1. Fiksuojami nusidėvėjimo požymiai¹³: <...> 6. Nagrinėjamo pastato, ne visos stogo konstrukcijos, gegnės sutvirtintos tarpusavyje skersiais tašais ir stygomis. Nėra įrengti gegnių spyriai / atramos. Kaip parodė stogo ir sienų deformacijos, gegnių (atstumas tarp gegnių ~1.5 m.), skersinių sijų, stygų tvirtinimas ir kiekis yra nepakankamas. Dėl laikomosios galios nebuvimo / sumažėjimo stogo konstrukcijos svoris, vėjo apkrova perduodama į sieną/ mūrlotą ne vertikaliai, bet siena yra stumiama / verčiama. Nesant pakankamam gegnių apatinių dalių surišimo / atrėmimo, mūrlotas / sienos viršutinė dalis (mūrlotas) buvo išstumta į išorės pusę. 6.1. Fiksuojamos sienų deformacijos¹⁴: <...> 6.2. Statinio stogo konstrukcijų vaizdas.¹⁵

Vertinime daromos šios išvados: „8. Vadovaujantis disponuojama informacija daromos išvados, kad stogo ir sienų deformacijos (išstumtas mūrlotas) sukeltos dėl stogo medinės laikančiosios konstrukcijos nuovargio / ilgalaikio poveikio / nusidėvėjimo (statinių statybos metai 1950) ir/ar konstrukcijos montavimo darbų klaidų / konstrukcinių elementų trūkumo ar jų nebuvimo: atstumas tarp gegnių ~1,5 m., gegnių išramstymo, apatinių dalių surišimo, stygų trūkumo, todėl stogo apkrova stumia sienas į statinio išorinę pusę ir deformacijų pasėkoje sulaužoma konstrukcija. 9. Vienkartinio staigaus ir netikėto poveikio nėra fiksuojama.“

Draudikas ne tik organizavo apdrausto turto apžiūrą ir rėmėsi ekspertinėmis išvadomis (Vertinimu), bet ir analizavo duomenis apie meteorologines sąlygas tuo laikotarpiu, kuriuo, pareiškėjos atstovo teigimu, kilo įvykis. Draudikas vadovavosi Hidrometeorologijos tarnybos viešai teikiama informacija apie Varėnos automatinėje meteorologijos stotyje nuo 2024 m. lapkričio 22 d. iki 2024 m. gruodžio 6 d. fiksuotas meteorologines sąlygas. Iš pateiktos informacijos matyti, kad per visą pareiškėjos nurodytą laikotarpį, kai galėjo kilti įvykis, fiksuotas didžiausias vėjo greitis siekė 10 m/s, taigi nesiekė Taisyklėse nustatyto greičio, kuriam esant atlyginami dėl audros kilę nuostoliai (kai taikomas pagrindinis draudimo apsaugos variantas).

Kartu draudikas nurodė vertinęs ir tai, kad, remiantis įvykio vietos apžiūros duomenimis, be poveikio ūkiniam pastatui, jokia kita, net minimali žala kitiems pastatams, statiniams ar augmenijai padaryta nebuvo¹⁶.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas.

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad draudikas organizavo kompleksinį įvykio tyrimą ir nenustatė, jog įvykis kilo dėl pareiškėjos nurodytos draudžiamos rizikos – audros – poveikio. Kaip matyti iš įvykio vietai artimiausios meteorologinės stoties, kurioje matuojamas vėjo greitis, duomenų pareiškėjos nurodytu laikotarpiu, kai kilo įvykis, vėjo greitis nesiekė 18 m/s, t. y. tokio rodiklio, kuriam esant šiuo atveju pagal taikomą draudimo variantą atlyginami dėl audros patirti nuostoliai. Kartu sutiktina su draudiku, kad pateiktoje žalos bylos medžiagoje nėra jokių objektyvių duomenų, kurie patvirtintų audros pasireiškimą, poveikį ir jo padarinius kitiems objektams įvykio vietoje – jokia žala kitiems pastatams ar objektams nėra fiksuota.

¹² Pateiktos ūkinio pastato nuotraukos skirtingais rakursais.

¹³ Pateiktos ūkinio pastato dalių su nusidėvėjimo požymiais nuotraukos.

¹⁴ Pateiktos ūkinio pastato deformacijų nuotraukos.

¹⁵ Pateiktos ūkinio pastato vidaus konstrukcijų nuotraukos.

¹⁶ Taisyklių 11.2 papunktyje nustatyta, kad, jeigu arti draudimo vietos nėra hidrometeorologinės stoties ir dėl to negalima nustatyti, ar įvyko draudžiamasis įvykis (audra ar liūtis), laikoma, kad draudžiamasis įvykis įvyko, jeigu toje vietoje padaryta panašių nuostolių kitiems pastatams.

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad tyrimą atlikęs ir visus jam prieinamus duomenis išanalizavęs draudikas pagrindė savo išvadą, kad Įvykis kilo ne dėl audros, atitinkančios Taisyklių sąlygas, poveikio.

Kaip matyti, draudikas laikosi pozicijos, kad labiausiai tikėtina Įvykio priežastis – ūkinio pastato nusidėvėjimas. Šią poziciją draudikas grindė specialią žinių turinčių asmenų išvada (Vertinimu) ir kitais surinktais duomenimis.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad ekspertinė išvada turi būti išsami, motyvuota ir paremta patikrinamais duomenimis. Konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kitiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, kai išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, kai išvada pateikta dėl to, dėl ko tyrimas neatliktas arba jis atliktas neišsamiai, ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų¹⁷.

Pažymėtina, kad Vertinimas yra išsamus, motyvuotas, jo išvados išplaukia iš tyrimo eigos, todėl manytina, kad draudikas pagrįstai juo vadovavosi, priimdamas sprendimą.

Kartu pastebėtina, kad nors pareiškėjos atstovas teigė, jog 1950 m. pastatytas ūkinis pastatas buvo nuolat prižiūrimas ir atnaujinamas („pakeistas stogas, sienos, pamatai“), jokių šią informaciją patvirtinančių objektyvių duomenų nėra pateikta. Draudikas taip pat teigė, kad apie ūkinio pastato atnaujinimą nebuvo informuotas.

Įvertinus pateiktus duomenis, įskaitant nuotraukas po Įvykio, sutiktina su draudiku, kad pareiškėjos atstovo minimų ūkinio pastato atnaujinimo (stogo, sienų ar pamatų keitimo) darbų požymiai nėra matomi. Pastebėtina, kad pastatą apžiūrėjęs UAB „Smart claims“ ekspertas žalos administravimo suvestinėje nurodė priešingas aplinkybes: „Apžiūros metu matosi, kad ūkinis pastatas senas, stogas irgi senas, neremontuotas.“

Pateiktose ūkinio pastato nuotraukose matyti senos statybos konstrukcijos, paveiktos ilgalaikio naudojimo, atmosferos reiškinių poveikio (spalvą pakeitę šiferio lakštai, medinės konstrukcijos (lentos, rąstai), padengtos žalsvomis apnašomis, galimai samanomis ar pelėsiu) ir kt.

Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema sprendžiamas remiantis vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą civiliniame procese galima daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus¹⁸.

Įvertinus bylos duomenų visumą, manytina, kad draudikas pagrįstai priėjo prie išvados, kad šiuo atveju Įvykis kilo ne dėl stipraus vėjo ar kito staiga ir netikėto įvykio, bet dėl ilgalaikio nusidėvėjimo poveikio.

Draudikui pagrindus, kad Įvykis neatitinka draudžiamojo įvykio (šiuo atveju aktualios audros rizikos) sąlygų, taip pat atitinka nedraudžiamojo įvykio sąlygas (kilo dėl pastato nusidėvėjimo), nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimo, todėl jis atmestinas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą¹⁹.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos

¹⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 27 d. nutartis civ. byloje Nr. 3K-3-183/2012 ir kt.

¹⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

¹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.

banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Licencijavimo skyriaus vadovė,
pavaduojanti departamento direktorių

Agnė Kazlauskienė